

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 84/20
Luxembourg, den 9. juli 2020

Dom i sag C-297/19
Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein e.V.
mod Kreis Nordfriesland

Offentligretlige juridiske personer kan være ansvarlige for miljøskader, der skyldes aktiviteter, som på grundlag af en delegation ved lov udøves i offentlighedens interesse, såsom driften af et pumpeanlæg med henblik på dræning af landbrugsjord

I løbet af årene 2006-2009 blev en del af halvøen Eiderstedt, der ligger i den vestlige del af delstaten Schleswig-Holstein (Tyskland), klassificeret som »beskyttet område« navnlig på grund af forekomsten af sortternen, der er en beskyttet vandfugleart. I henhold til forvaltningsplanen er det beskyttede område for denne art i overvejende grad på traditionel vis udlagt som store græsarealer. For at halvøen Eiderstedt kan anvendes til bosættelse og landbrug, er det nødvendigt at dræne halvøen. Til denne opgave driver Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt, Körperschaft des öffentlichen Rechts, en sammenslutning af vand- og jordlaug, der har retlig status som offentligretlig juridisk person, et pumpeanlæg, der dræner hele det område, som forvaltes af disse sammensluttede laug. Disse pumpeprocesser, der har til formål, at vandstanden reduceres, er omfattet af sammenslutningens opgave til vedligeholdelse af overfladevandområder, som en offentligretlig forpligtelse, der er delegeret til denne sammenslutning ved lov.

Idet en miljøbeskyttelsesorganisation, Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein, fandt, at Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt i forbindelse med driften af dette pumpeanlæg forårsagede miljøskader til skade for sortternen, indgav den en anmodning til Kreis Nordfriesland om, at der blev pålagt foranstaltninger til begrænsning og afhjælpning af disse skader, som blev afslået. Til støtte for anmodningen påberåbte organisationen sig den tyske lovgivning, der var vedtaget til gennemførelsen af direktiv 2004/35 om miljøansvar¹. Dette direktiv opstiller rammebestemmelser om miljøansvar bl.a. med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader, forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter, på de arter og naturtyper, der bl.a. er omhandlet i habitatdirektivet² og fugledirektivet³.

Tredje afsnit, andet led, i bilag I til **direktiv 2004/35** gør det imidlertid muligt for **medlemsstaterne at fastsætte en fritagelse for ejere og operatører i tilfælde, hvor de skader, der er forvoldt de beskyttede arter og naturtyper, skyldes en »sædvanlig forvaltning« af det pågældende areal. Denne mulighed har Tyskland gjort brug af.**

Det er i denne sammenhæng, at Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland), for hvilken afgørelsen om afslag på anmodningen fra miljøbeskyttelsesorganisationen blev indbragt, besluttede at forelægge Domstolen spørgsmålet om, hvorvidt og under hvilke betingelser en aktivitet såsom driften af et pumpeanlæg med henblik på dræning af landbrugsjord kan anses for at være omfattet af »sædvanlig forvaltning af arealer« som omhandlet i direktiv 2004/35. Den forelæggende ret anmodede desuden Domstolen om at præcisere, om en sådan aktivitet som følge af den omstændighed, at den udøves i offentlighedens

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21.4.2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (EUT 2004, L 143, s. 56).

² Rådets direktiv 92/43/EØF af 21.5.1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT 1992, L 206, s. 7).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30.11.2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT 2010, L 20, s. 7).

interesse på grundlag af en delegation ved lov, kan anses for at være en »erhvervsmæssig aktivitet« som omhandlet i direktiv 2004/35.

I dom af 9. juli 2020 fastslog Domstolen, at **begrebet »sædvanlig forvaltning af arealer« skal forstås således, at det omfatter enhver foranstaltning, der muliggør god forvaltning eller organisering af de arealer, som omfatter de beskyttede arter eller naturtyper, navnlig i overensstemmelse med de gængse tilladte former for landbrugspraksis.**

I denne henseende præciserede Domstolen, at **forvaltningen af et areal, der omfatter beskyttede arter og naturtyper som omhandlet i habitatdirektivet og fugledirektivet, kun kan anses for at være »sædvanlig«, såfremt den overholder de formål og forpligtelser, der er fastsat i disse direktiver, herunder navnlig alle de forvaltningsforanstaltninger, som medlemsstaterne har vedtaget i henhold til de nævnte direktiver, såsom dem, der er indeholdt i de protokoller og måldokumenter for den pågældende naturtype, som er omhandlet i tredje afsnit, andet led, i bilag I til direktiv 2004/35. På denne baggrund fastslog Domstolen, at **den sædvanlige forvaltning af et areal navnlig kan omfatte landbrugsaktiviteter, der udøves på et areal, herunder dem, der kan være et uomgængeligt supplement, såsom kunstvanding og dræning, og dermed driften af et pumpeanlæg.****

Domstolen præciserede desuden, at en retsinstans, der skal vurdere, hvorvidt en forvaltningsforanstaltning har en sædvanlig karakter, såfremt forvaltningsdokumenterne vedrørende arealet ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger, kan vurdere disse dokumenter på grundlag af de formål og forpligtelser, der er fastsat i habitatdirektivet og fugledirektivet, eller ved hjælp af nationale bestemmelser, som er vedtaget med henblik på gennemførelsen af disse direktiver, eller som i mangel heraf er forenelige med ånden i og formålet med disse direktiver.

Domstolen bemærkede i øvrigt, at i henhold til tredje afsnit, andet led, i bilag I til direktiv 2004/35 kan den sædvanlige forvaltning af et areal ligeledes hidrøre fra en praksis, som hidtil har været udført af ejere eller operatører. Domstolen fastslog, at denne regel omfatter de forvaltningsforanstaltninger, der på tidspunktet for skadens indtræden er blevet praktiseret i en tilstrækkelig lang tidsperiode, og som er almindeligt anerkendte og veletablerede til at kunne anses for at være almindelige for det pågældende areal, forudsat at de ikke bringer opfyldelsen af de formål og forpligtelser, der er fastsat i habitatdirektivet og fugledirektivet, i fare.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en aktivitet, som ved delegation ved lov udøves af en offentligretlig juridisk person i offentlighedens interesse, såsom driften af et pumpeanlæg med henblik på dræning af landbrugsjord, kan udgøre en »erhvervsmæssig aktivitet« som omhandlet i direktiv 2004/35, bekræftede Domstolen, at dette udtryk omfatter alle de aktiviteter, der udøves i erhvervsmæssig sammenhæng – i modsætning til en rent personlig eller familiemæssig sammenhæng – uanset om de har tilknytning til markedet eller har en konkurrencepræget karakter.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127